

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové, JUDr. Petra Průchy, JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobce: **A. S.**, zast. JUDr. Petrem Poledníkem, advokátem, se sídlem Příkop 4, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 30. 4. 2007, č. j. 16 Az 12/2006 - 49,

t a k t o :

Věc **se postupuje** rozšířenému senátu Nejvyššího správního soudu (pro rozhodování ve věcech mezinárodní ochrany).

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Ústí nad Labem rozsudkem ze dne 30. 4. 2007 č. j. 16 Az 12/2006 – 49, zamítl žalobu proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 19. 9. 2006, č. j. OAM-85/VL-07-L06-2006, a rozhodl dále, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Přezkoumávaným rozhodnutím rozhodl žalovaný tak, že žalobci nelze udělit mezinárodní ochranu pro existenci důvodů podle § 15 a § 15a zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Po provedeném řízení žalovaný dospěl k závěru, že u žalobce shledal důvody vylučující udělení azylu podle § 15 odst. 1 písm. b) zákona o azylu a rovněž shledal důvody vylučující udělení doplňkové ochrany podle § 15a odst. 1 písm. b) téhož zákona.

Krajský soud v Ústí nad Labem v odůvodnění předmětného rozsudku poukázal na § 15 odst. 1 písm. b) a § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu a konstatoval, že ustanovení § 15 a § 15a zákona o azylu kromě důvodného podezření ze spáchání vážného nepolitického trestného činu cizincem stanoví další důvody, u nichž důvodné podezření z jejich naplnění vylučuje udělení mezinárodní ochrany, a to i kdyby byly zjištěny azylově relevantní skutečnosti. Podle krajského soudu je zřejmé, že pokud správní orgán v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjistí skutečnosti vylučující její udělení, nemusí již zjišťovat, zda-li jsou u cizince dány důvody pro udělení azylu podle § 12, udělení azylu za účelem sloučení rodiny podle § 13, doplňkové ochrany či doplňkové ochrany za účelem sloučení rodiny. Podle názoru krajského soudu žalovaný nepochybil, když se v projednávané věci nezabýval důvody uvedenými v § 12, § 13, § 14a a § 14b zákona o azylu. Důvody vylučující udělení mezinárodní ochrany se totiž uplatňují již při pouhém důvodném podezření z jejich existence a není tedy zapotřebí, aby o nich správní orgán nabyt jistotu, ale postačí, když je dána odůvodněná míra pravděpodobnosti, že tyto důvody nastaly. Krajský soud má za to, že k takové situaci došlo i v posuzované věci, neboť ze všech rozhodnutí které se vztahují k vydávacímu řízení žalobce je zřejmé, že žalobce je na Ukrajině stíhán pro trestný čin obchodování s lidmi podle čl. 149 odst. 3 ukrajinského

trestního zákona. V potvrzení Ministerstva vnitra Ukrajiny se sice uvádí, že trestně stíhán není, nicméně opak je zcela zřejmý z průběhu vydávacího řízení i z korespondence ukrajinského advokáta s trestním soudem, který o vydání žalobce do ciziny rozhoduje. V době vydání napadeného rozhodnutí žalovaného tedy trestní stíhání žalobce nepochybně probíhalo a proto důvodné podezření ze spáchání vážného nepolitického trestného činu u žalobce existovalo. Na tomto závěru nemůže nic změnit ani případné porušení procesních práv žalobce v řízení vedeném vůči žalobci na Ukrajině a stejně tak ho nemohou zvrátit ani prohlášení některých poškozených žen, které prohlásily, že byly k výpovědi u vyšetřovatele donuceny násilím. Stejně tak není podstatné, z jakých zdrojů vycházely zprávy Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu a Bezpečnostní informační služby. Tyto skutečnosti totiž nejsou natolik závažné, aby mohly podezření ze spáchání vážného nepolitického trestného činu vyvrátit. Na důvodné podezření ze spáchání vážného nepolitického trestného činu je možné v řízení o udělení mezinárodní ochrany usuzovat již ze samotného trestního stíhání cizince vedeného vůči němu v domovské zemi. Opačný závěr by bylo možné učinit pouze za situace, kdy by z předložených důkazů bylo zcela zřejmé, že toto trestní stíhání je v zahraničí vedeno nedůvodně nebo účelově, tak tomu však v posuzovaném případě nebylo, neboť žalobcem předložené důkazy o zřejmé nedůvodnosti trestního stíhání nesvědčí a rovněž nelze z ničeho dovodit účelovost trestního stíhání, na kterou žalobce poukázal z důvodů své podpory opozičním silám a prezidentskému kandidátu J.. Z informace organizace Člověk v tísni ze dne 5. 12. 2005, č. j. OAM-330/2005, obsažené ve správním spisu totiž vyplývá, že ti, kteří byli před tzv. oranžovou revolucí členy opozičních stran, tj. příznivci V. J., pronásledováni nejsou. Je zřejmé, že poměry v domovské zemi žalobce se změnilly natolik, že dřívější opoziční aktivisté v době vydání napadeného rozhodnutí již nebyli vystaveni perzekucím. Žalobce nedoložil žádné důkazní prostředky svědčící o politickém motivu trestního stíhání, a proto takový motiv nelze z ničeho dovozovat. Podle krajského soudu tak lze uzavřít, že důvodné podezření ze spáchání vážného nepolitického trestného činu nebylo u žalobce rozptýleno, takže žalovaný nepochybil, když u žalobce shledal důvody vylučující udělení mezinárodní ochrany. V odůvodnění napadeného rozhodnutí se žalovaný sice nezabýval důkazy předloženými žalobcem, které zpochybňovaly průběh a důvodnost trestního řízení vedeného v cizině, avšak svůj závěr opřel výhradně o existenci tohoto důvodného podezření, takže napadené rozhodnutí obsahuje rozhodný důvod pro výrok a nelze ho tak označit za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. Trestný čin, pro který je žalobce na Ukrajině stíhán naplňuje skutkovou podstatu obchodování s lidmi podle § 232 zákona č. 40/1961 Sb., trestní zákon, za který je možné uložit trest odnětí svobody od dvou do deseti let a náleží proto mezi zvláště závažné trestné činy ve smyslu § 41 odst. 2 českého trestního zákona. Jedná se proto nepochybně o vážný nepolitický trestný čin, takže důvodné podezření z jeho spáchání je důvodem vylučujícím udělení mezinárodní ochrany podle zákona o azylu. Dále krajský soud uvedl, že stěžovatel ani nenamítal, že se trestného činu, pro který je ukrajinskými orgány stíhán, nedopustil mimo území České republiky a že tak u něho není dán důvod vylučující udělení mezinárodní ochrany podle § 15 odst. 1 písm. b) zákona o azylu. Krajský soud uzavřel, že žalovaný si v řádně vedeném správním řízení opatřil všechny potřebné podklady pro rozhodnutí, zohlednil všechny provedené důkazy, přesně a úplně zjistil skutkový stav věci a na daný případ správně aplikoval příslušné právní předpisy (zákon o azylu a správní řád).

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) v kasační stížnosti uvádí, že z odůvodnění napadeného rozsudku není patrné, že by se krajský soud vypořádal s jeho námitkami uvedenými již v žalobě. Podle stěžovatele krajský soud toliko činí výčet důkazů, které jsou obsahem správního spisu, avšak s námitkami stěžovatele se stejně jako žalovaný nevypořádal, v důsledku čehož dospěl k nesprávným právním závěrům. Stěžovatel dále nesouhlasí se závěrem krajského soudu o tom, že z předložených důkazů nevyplývá, že trestní stíhání stěžovatele v zahraničí bylo vedeno nedůvodně nebo účelově. Stejně jako v žalobě stěžovatel poukázal na okolnosti svého trestního

stíhání na Ukrajině. Namítá rovněž, že krajský soud neodstranil vadu správního rozhodnutí spočívající v tom, že se žalovaný ve svém rozhodnutí nezabýval jím předloženými důkazy, které zpochybňovaly průběh a důvodnost trestního řízení vedeného v cizině. Za nesprávný považuje závěr krajského soudu, že v podané žalobě nenamítal, že by se nedopustil trestného činu mimo území České republiky a že není v jeho případě dán důvod vylučující udělení mezinárodní ochrany podle § 15 odst. 1 písm. b) zákona o azylu. Z obsahu spisu je totiž patrné, že stěžovatel od počátku poukazuje na skutečnost, že se nedopustil žádné trestné činnosti, ať již na území České republiky, či kdekoli jinde a uvedený závěr krajského soudu tak podle jeho názoru nelze než hodnotit jako nesprávný, nemající oporu ve spisovém materiálu. Stěžovatel konstatoval, že pokud by krajský soud provedl důkazy jím navržené, a to zejména důkaz cestovním pasem, bylo by prokázáno, že se trestné činnosti mimo území České republiky v rozhodné době dopustit nemohl. Další vadu rozsudku krajského soudu spatřuje stěžovatel v tom, že se krajský soud nezabýval otázkou, zda jsou u stěžovatele bez ohledu na výše uvedené splněny podmínky pro udělení mezinárodní ochrany či nikoli. S ohledem na shora uvedené skutečnosti má stěžovatel za to, že rozsudek krajského soudu je nesprávný, nepřezkoumatelný a nezákonný a proto navrhuje aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 30. 4. 2007, č. j. 16 Az 12/2006 – 49, zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Předmětem posuzování Nejvyššího správního soudu v této věci je právní otázka, zda v případě cizince žádajícího o udělení mezinárodní ochrany, u něhož je důvodné podezření, že se dopustil trestných činů uvedených pod písm. a) a b) či činů uvedených pod písm. c) § 15 odst. 1 zákona o azylu, je nutné se zabývat zjišťováním důvodů pro udělení azylu ve smyslu § 12 či § 13 zákona o azylu, či nikoliv.

Čtvrtý senát Nejvyššího správního soudu při předběžném posouzení věci zjistil, že Nejvyšší správní soud tuto právní otázku již řešil.

V rozsudku ze dne 24. 10. 2007, č. j. 6 Azs 215/2006 – 46, (www.nssoud.cz), dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že *z textu § 15 zákona o azylu jednoznačně vyplývá, že kategorický závěr krajského soudu o nevedení řízení podle § 12 je nesprávný, neboť jinak než v řízení dle tohoto ustanovení nemohou být důvody v něm uvedené zjištěny. Výkladem lze naopak učinit jednoznačný závěr, že zákon o azylu předpokládá nejprve posouzení důvodů pro udělení azylu podle § 12 a teprve následně případné posouzení důvodů, pro něž azyl udělit nelze. V opačném případě by totiž výše zvýrazněná věta (i když budou zjištěny důvody uvedené v § 12) neměla v kontextu § 15 žádný význam.*

V rozsudku ze dne 20. 6. 2007, č. j. 6 Azs 142/2006 – 58, (www.nssoud.cz) Nejvyšší správní soud rozhodoval o kasační stížnosti stěžovatele (Ministerstva vnitra) proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové, kterým bylo zrušeno rozhodnutí stěžovatele, v němž rozhodl, že azyl nelze žalobci udělit pro existenci důvodů uvedených v ustanovení § 15 písm. a) zákona o azylu. Své rozhodnutí stěžovatel odůvodnil tím, že podle § 15 písm. a) zákona o azylu nelze cizinci azyl udělit, i když budou zjištěny důvody uvedené v ustanovení § 12 zákona o azylu, pokud je důvodné podezření, že cizinec, který podal žádost o udělení azylu, se dopustil trestného činu proti míru, válečného trestného činu nebo trestného činu proti lidskosti ve smyslu mezinárodních dokumentů obsahujících ustanovení o těchto trestných činech. V tomto rozsudku zaujal Nejvyšší správní soud poněkud odlišný právní názor, když vyslovil, že *v rozhodnutí stěžovatele absentuje jakákoliv úvaha o tom, zda žalobce splňoval definiční znaky azylanta ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu, či-li nic. Stěžovatel (žalovaný) patrně nabyt při rozhodování dojmu, že je jednodušší vypořádat se s otázkou případné aplikovatelnosti exkluzivní klauzule podle § 15 zákona o azylu, než přezkoumat skutkový stav na základě výpovědi žalovaného s ohledem na azylově relevantní důvody pronásledování ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu. Takové kritérium při posuzování „ekonomie“ řízení by bylo lze akceptovat,*

ovšem pouze za předpokladu, že nepůjde k tíži účastníka řízení. Tak tomu ovšem v posuzovaném případě není. Nejvyšší správní soud tudíž připustil možnost (za určitých podmínek z důvodu procesní ekonomie, pokud toto kritérium nepůjde k tíži žadatele) se důvody udělení azylu ve smyslu § 12 a 13 zákona o azylu nezabývat, neřekl to však zcela jednoznačně.

Rozhodující pětičlenný (čtvrtý) senát pro rozhodování o kasačních stížnostech ve věcech mezinárodní ochrany shledal kasační stížnost přijatelnou, a to v prvé řadě z důvodu potřeby učinit tzv. judikatorní odklon [k podrobnějšímu vymezení institutu přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech azylu (mezinárodní ochrany) srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 6. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikované pod č. 933/2006 Sb. NSS]. Při předběžném posouzení věci totiž dospěl k závěru, že ze znění ustanovení § 15 odst. 1 zákona o azylu v žádném případě nevyplývá povinnost - v případě osoby (cizince) u něhož je důvodné podezření, že se dopustil trestných činů uvedených pod písm. a) a b) uvedeného ustanovení nebo činů uvedených pod písm. c) téhož ustanovení - zjišťovat a posuzovat důvody uvedené v § 12 a § 13 zákona o azylu rozhodné pro jeho udělení. Takový postup totiž za situace, kdy jsou splněny podmínky § 15 odst. 1 zákona o azylu (tzv. vylučující klauzule) nemá žádný praktický význam, neboť i kdyby byly zjištěny předpoklady pro udělení azylu a současně podmínky § 15 odst. 1 téhož zákona vylučující jeho udělení, bylo by zcela zbytečné a z důvodu procesní ekonomie nevhodné se předpoklady pro udělení azylu zabývat.

Za této procesní situace nemůže předkládající čtvrtý senát o věci rozhodnout, aniž by se odchýlil od právních názorů již vyjádřených v dřívějších rozhodnutích Nejvyššího správního soudu, zejména rozsudku ze dne 24. 10. 2007, č. j. 6 Azs 215/2006 – 46. Proto podle § 17 odst. 1 s. ř. s. předkládá věc rozšířenému senátu k posouzení předmětné právní otázky.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

Rozšířený senát bude ve věci rozhodovat ve složení: JUDr. Marie Žišková, JUDr. Marie Součková, JUDr. Ludmila Valentová, JUDr. Eliška Cihlářová, doc. JUDr. Vojtěch Šimíček, Ph.D., JUDr. Radan Malík, JUDr. Jaroslav Vlašín, JUDr. Dagmar Nygrínová, JUDr. Petr Příhoda. Účastníci mohou namítnout podjatost těchto soudců do jednoho týdne ode dne, kdy se o podjatosti dozvěděli.

Účastníci řízení mají právo se k předkládaným právním otázkám vyjádřit ve lhůtě 14 dnů od doručení tohoto usnesení.

V Brně dne 26. listopadu 2008

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu